

פרוטרקורל מס' 172
מישיבת הועדה לשירותים ציבוריים
שהתקיימה ביום א', כ"ג בשבט, תשל"ו
11.00 שעה (25.1.76)

נ כ ח ר

חברי הועדה: היו"ר ח. גרוסמן

- י. בארי
- ל. דיציאן
- א. ורדיגר
- ה. זיידל
- מ. ידיד
- פ. שינמן
- ח. שמעוני

מוזמנים:

מטעם משרד המשפטים	-	גב. ת. שפניץ
יועץ משפטי, משרד הבריאות	-	ש. נעמן
מטעם משרד הבריאות	-	ד"ר יובל
" "	-	
" "	-	גב' קרנות
" "	-	ד"ר קלמן
	-	עו"ד מ. דינאי
	-	ג. אברהמי
	-	ח. גרוס
	-	ז. לנגר
	-	ד. קרן
ארגון מרפאי שיניים	-	י. ארצי
יוצאי רומניה	-	
יו"ר ארגון מרפאי שיניים	-	י. מרקוביץ
יוצאי רומניה	-	
ארגון מרפאי שיניים	-	ג. הרמן
יוצאי רומניה	-	א. שטרן
" "	-	

פזכירת הועדה:

ש. כרם

רשמה:

מ. טרלו

סדר היום: חוק לתיקון פקודת רופאי שיניים (מס' 6), תשל"ה-1975

היו"ר ח. גרוסמן: אני פותחת את הישיבה. לא מקובל אצלנו שיהיו כל כך הרבה מייצגים. כודאי שלא אוכל לתת רשות הדיבור לכולם. אנחנו היו נשמע את מרפאי השיניים. עד עכשיו שמענו גופים שונים, כולל הסתדרות רופאי השיניים. הסבירו לנו שאין ארגון של מרפאי שיניים אלא הם חלק של הסתדרות רופאי השיניים. אנחנו מקווים שהחוק הזה יפתור את הבעיות אחת לתמיד, חלק מרפאי השיניים יוכלו לקבל רשיונות וחלק יצטרך לוותר על המקצוע הזה.

לפני שנשמע את הנציגים אתן לד"ר קלמן לתקן דבריה שנרשמו בטעות בפרוטוקול.

ד"ר קלמן: בפרוטוקול מס' 158 עמוד 3, שורה 3, במקום 300 צריך להיות: 200. בעמוד 4, שורה 4, במקום 120 צריך להיות 60. בעמוד 7 שורות מלמטה, במקום שנת 1952 צריך להיות 1972. יש עוד כמה טעויות כאלה. אולי המכתב שלי לא נותן למי שרושם, להבין בדיוק. רציתי להביא את זה לתשומת לבכם.

היו"ר ח. גרוסמן: יש ארגון של מרפאי שיניים יוצאי רומניה, ויש עוד ארגון שאינם יוצאי רומניה. אתן לנציגים של שתי הקבוצות האלה את רשות הדיבור.

חוק לתיקון פקודת רופאי שיניים (מס' 6), תשל"ה - 1975

מ. דינאי: אנסה להתרכז ככל האפשר. אני מבין שהבעיות בישיבה הנוכחית הן בעיקר הבעיות של העוסקים במקצוע, להבדיל מהבעיות הכלליות של המקצוע.

הבעיה שלנו היא אנושית, של העוסקים במקצוע. למעשה, מאז 1945, מאז פקודת רופאי השיניים המנדטורית, לא היתה שום תחיקה ממשלתית מקיפה כמו שהיא נעשית כעת. התיקונים בחוק שנעשו מאז 1945 ועד כה, היו בעיקר הוראות שעה בלבד, רק ב-1951 היתה יוזמת הממשלה, ואילו התחיקות מ-1958 ו-1965 היו הוראות שעה מצומצמות ביוזמת הכנסת עצמה. אנחנו היו עומדים בסיומה של תקופה של 31 שנות פער בחקיקה ממשלתית מקיפה בנושא זה. בתקופה זו שררה עדיין הקונצפציה של פיצול המקצוע (היו במקצוע גם מרפאי שיניים).

כידוע לחברי הכנסת, ברוב החוקים החדשים או התיקונים, נלווית הוראת מעבר. הוראת מעבר שבאה לענות על הצטברות של בעיות מהתקופה הקודמת. ההצטברות היא רצינית והיא כוללת דברים מסוגים שונים שעוד אגע בחלק מהם.

ההצעה שלפנינו עונה על שלוש קטגוריות בלבד שאינן רוב הבעיה אלא רק חלק ממנה. אחד הסעיפים עונה על קליטת עוליים מבריה"ם שעברו קורס תת-אוניברסיטאי של שלוש שנים. התשובה השניה היא לעוליים מארצות אחרות שיכלו להוכיח שעבדו כדין עם רשיונות בגולה, מספרם, לפי בירור, הוא מועט, מספרם אינו עולה על 12 - 14 איש. הסוג השלישי זה קידום מרפאי שיניים בעלי רשיונות במגמה לאיחוד המקצוע ומתן אופציה כידם לעבור קורס נוסף להיבחן ולקבל רשיון לעסוק כרופאי שיניים. אנחנו לא מייצגים היום את הבעיה השלישית, את הבעיה הזאת מייצג משרד הבריאות. אנחנו מייצגים את הבעיה שהצעת החוק לא מתייחסת אליה, והיא הבעיה של רוב האנשים שאינם עולי בריה"ם אלא עוליים אחרים, אנשים שעלו מאז קום המדינה ואילך ובגלל תקלות אישיות או פורמליות

הוראות השעה הקודמות לא ענו לענינם. למעשה, שערי החוק בעוליים מאז 1958. כיצד? התיקון ב-1965 בחלק המסיים אומר שרק אלה שפנו בזמן, ב-1958, תוך חודשים ספורים שניתן היה לפנות, ולא הגיעו לרישוי, לגביהם הקימו ב-1965 ועדת מיצת. למעשה מי שאיחר ב-1958, התיקון של 1965 לא התייחס אליו. מאז 18 שנה לא היתה אפשרות להתייחס לאנשים שאיחרו לפנות אז.

לאחר 31 שנה של חקיקת יסוד ולאחר 18 שנה של פער בהוראות שעה, הצטבר מה שהצטבר, וצריך לחפש פתרון למתור את הכעיה. אם הצעת החוק תישאר ללא שינוי, ישארו אלה ללא מענה. אנחנו מאמינים שאין כוונה לעשות חוק שרובו ישאר על הנייר, שתהיה מציאות לחוד וחוק לחוד. זה יגרום למצב השורר כעת, שיש התעלמות, בליט ברירה, מקיומם של למעלה מ-200 אנשים המקיימים מרפאות שיניים, כולם פנו למשרד הבריאות במכתבים. הם לא מסתירים את קיומם אלא מגלים את קיומם וכולם מחכים לפתרון של לגיטימציה. כולם מוכנים לעבור קורסים ממלכתיים ואחרים, מוכנים לעבור בחינות שונות. תנו לכל אחד להוכיח את כושרו המקצועי.

כאשר מוקמים אנשים לדין בבית המשפט, התופעה חוזרת על עצמה. כל פעם נתקלים בדילמה בשלב גזירת העונש. הדילמה היא שהנאשם טוען שלא התייחסו לבקשתו, כי החוק סגור, ולא בחנו אם הוא מסוכן לבריאות העם ואם לא. מעמידים אותו לדין כשלא בדקו אם הוא מסוכן או לא מסוכן, אם הוא מוכשר או לא מוכשר למלא את תפקידו. שונה יהיה המצב אם יובא אדם לדין לאחר שייכשל בבחינה או בשתיים, ויוכל נציג התביעה הכללית לבוא לבית המשפט ולומר שהאיש הזה מסוכן לבריאות העם והוא לא מוכשר לקבל רישיון. אז בית המשפט יכול לעשות דברים אחרים, הוא יכול לצוות על החרמת הציוד נשוא העבירה, חיסול המרפאה, ויוכל גם להכניס אדם למאסר. הסנקציות שהיינה יותר חזקות. למעשה יש לתביעה ולשופט, בחוק החדש, מלוא הרקע המוסרי, להחמיר בענין. לעקור עכשיו את אותם 200 האנשים, זה דבר שאין להעלות על הדעת.

200 מרפאות בלתי ליגאליות אלה משרתות כשליש מיליון חולים במדינת ישראל, לפי ממוצע של 1000 - 1500 איש-לכל מרפאה. זה גם מתאים לחלוקה הכללית של שלושה מיליון תושבים ל-1700 מרפאות. מספר התלונות הוא אפסי לעומת הפרופורציות האלה, ולגבי הפריפריה זה דחוף ביותר להגיע אל המרפאים באופן אינדיבידואלי ע"י ועדות מקצועיות, בודקים, ממיינים ובוחרים. חלק גדול מהאנשים הללו למד בכל הזדמנות שניתנה לו. נכון, לאוניברסיטאות לא הגיעו. הם גם מוגבלים במקום הלימוד. לחלק יש תעודת בגרות ולחלק אין. הם נאלצו ללכת במסלול אלטרנטיבי של "דנטל פרקטישיונר", הם נבאו בעקבות קודמיהם. אותם מאות אנשים שקיבלו רישיון כמרפאי שיניים על פי ארבע תחיקות, קורצו מאותו חומר כמו המרפאים שבשם אנחנו מדברים, אנשים שעוסקים במקצוע, ורבים גם למדו. היו כאלה שלמדו 4 שנים בקורס שאורגן ע"י ההסתדרות למרפאי שיניים בארץ, שמשך הבריאות מכיר אותו אבל לא מכיר בו. המרצים לא היו רק מרפאי שיניים אלא מכל חוגי המקצוע. הם למדו למעלה מ-1000 שעות בסך הכל. היו כאלה שלמדו במשך שנה באוסטריה, ואלה היו לימודים רציניים ביותר, בחסות ממשלת אוסטריה. הם למדו 1380 שעות, הם למדו במרוכז.

25.1.76

אם בדרך כלל שנת לימוד אוניברסיטאית היא 700 - 800 שעות, הרי 1380 שעות שקולות לפחות לשנה באוניברסיטה. בידינו פרטים על המקצועות והשעות. זה היה לימוד רציני ביותר שכסיומו היה צריך לעשות עוד שנה סג' ואפשר היה לעבוד במקצוע באוסטריה. בית-הספר לא קיים יותר, הוא נסגר אשתקד. הספיקו ללמוד בו 63 איש.

ח. גרוסמן: את מי קיבלו בקורס הזה?

מ. דינאי: הם הקימו את בית הספר במגמה לקלוט אנשים אשר עסקו בפועל במקצוע. גם שם היתה קיימת בעיה כזאת ששרידי ניצולי הנאצים ואחרים לא יכלו להגיע למסלול אחר והוכיחו את עצמם בפרקטיקה, נתנו להם אפשרות להשתלם ולהגיע לגמר עם תעודה. מתוך 63 אלה 2 נפטרו, 14 ירדו מהארץ כי "נשבר" להם והיתר מנהלים מרפאות מסודרות. רוב המועמדים סיימו את הלימודים באוסטריה בשנת 1961/2.

יש סוג שלישי שלא למדו באוסטריה ולא במשך 4 שנים, אלא בקורסים של פרופסורים בארץ ובחו"ל.

ענין הלימודים הובא לכאן כדי להראות שאנשים חיפשו ומחפשים השתלמות.

היו"ר ח. גרוסמן: כמה למדו במשך 4 שנים 1000 שעות?

י. ארצי: 73.

מ. דינאי: יש לי הרגשה שפה נעשה "רצח אופי" ללימודים הללו. אלה שקיבלו רשיונות בעבר, לא למדו לימודים אלה, אנשים קיבלו רשיונות על סמך וותק ובחינות. הם היו צריכים להוכיח גיל 35, וותק. לעולים גם הוסיפו תנאי של תעודות בגרות. לוותיקים לא הוסיפו את התנאי הזה, אלא בחינות ופרקטיקה. אנשים אלה לא עברו קורסים והגיעו ללגיטימציה. אנחנו כוהם + הלימודים. הלימודים הם כמעט בעוכרינו, כי אומרים שהלימודים בוניה היו טכנאות שיניים. זה לא נכון. מי שאומר כך, לא בדק את הדברים מקרוב וחי על פי שמועות. הלימודים שם היו בסיס מיוחד לרפאי שיניים. נכון שכמעט כל רפאי השיניים בארץ, אלה שקיבלו רשיון התחילו כטכנאי שיניים, ביניהם יש גם ידועי שם. בעבר הרחוק הם התחילו כטכנאי שיניים וזרקו את זה מאחוריהם והם עוסקים שנים רבות אך ורק בעבודות ריפוי שיניים. יתכן שבין עשרות אנשים אלה ישנו אחד או שניים ש"מתכסים" עם השלט הקודם, אבל כולם רוצים להיות מרפאי שיניים.

אני מציע בשלב זה לשכוח את הלימודים של 4 שנים ואת הלימודים באוסטריה. אנחנו מוכנים ללמוד מחדש שנתיים שמציע משרד הבריאות. מעוניינים לעבור בחינות כאילו לא למדנו. אנחנו מאמינים שבאופן אידיבידואלי, כל מי שלמד, יוכל לעשות זאת בקלות.

בקשתנו היא שהצעת החוק תקלוט את רובינו. החוק הזה מציין דבר מה. יכולה להשמע טענה שהחוק האחרון היה ב-1965 ונדוץ אנשים המשיכו לצפות ולחכות. על סמך איזה הבטחות? גם אני שאלתי את מרשי אותה שאלה, וקיבלתי תשובות: היות והשיטה חדשה, המקצוע מפותח; היות והיתה שיטה כזאת במשך עשרות שנים, וקודמינו קיבלו רשיונות, הם קורצו מאותו חומר - החוק תוקן ב-1947 כדי לקלוט את משוחררי המלחמה, וב-1951 לקליטת עולי ראשית המדינה וב-1958 היו השלמות, וב-1965 היו השלמות - טבעי שכל אחד מאתנו האמין שהשיטה נמשכת. ישנה עוד תשובה מציאותית - לאנשים לא היתה דרך חזרה, זה היה מקצוע.

א-1951, מאז תיקן משרד הבריאות לראשונה את החוק, לא נעשתה חקיקה ממשלתית, לכן נותרו אנשים שלא יכלו לעשות דבר. אני רוצה להצביע על הוראה משנת 1947, הנציב העליון בפועל הוציא הוראה אז שכדי לקבל רשיון עיסוק במקצוע, יש אפשרות לתת לאנשים שהוכיחו 5 שנות פרקטיקה בתחום 7 שנים מאז שחרורם מכותות מלחמת העולם. אם בחוק משנת 1945 שזה החוק היסודי, אפשר היה לתת רשיון לעסוק בריפוי שיניים אם הוכיחו להנחת דעתו של מנכ"ל משרד הבריאות לפחות שלוש שנות לימוד מוכרות על-ידו. אמות המידה האלה של שלוש שנות לימוד ב-1945 וחמש שנות פרקטיקה ב-1947, אני מביא כדי להראות שהמגמות הנוכחיות לא צדיקות לשכוח שבעבר הלא רחוק התייחסו בפחות קפידה לענין הזה ולא דיברו על שש שנות אוניברסיטה ועשרות שנים במקצוע. קורה דבר מוזר, דוקא מאז קום המדינה שרוצה לקלוט את בניה, מחמירים על הקליטה יותר מאשר בתקופת המנדט. זה דבר שטעון מחשבה. הרמה צריכה לעלות אבל לא נגד קליטת אנשים. למעשה אין בכוחו של שום לימוד תאורטי להשלים את המידע הנרכש בנסיון עשיר בפועל.

לגבי הצעות אפשריות לפתרון תחיקתי כל שהוא לבעיות הכואבות לנו, אני רוצה להציע שורות ספרות של הצעה שאולי צניסוח כזה או אחר תפתח אפשרויות להוכיח יותר מקצועי.

בדף 440, לפני (ב) אנחנו מציעים שיכוא (ג) שיאמר: מי שלמד תקופה של שנתיים בישראל בקורס לריפוי שיניים שנקבע, ועומד בבחינות שיוניות..... (אני אגיש את הצעתי בכתב).

אנחנו מוכנים לוותר על הטענה של לימודים קודמים ומוכנים לעמוד בבחינות כניסה. זו הצעה אלטרנטיבית. אנחנו מוכנים להיכנס לבחינות כניסה. הוספנו קריטריון נוסף, שועדה מיעצת תבחן..... (אגיש את זה בכתב).

היו"ר ח. גרוסמן: אין פה אפילו ענין של ונתק.

מ. דינאי: הלכנו בעקבות מגמת הצעת חוק הממשלה שלא מבדירה גיל ונתק. תופעה ידועה היא שיש גם אנשים בלי ונתק. היות ואצלנו גם הפרקטיקה בפועל זה מופנט חשוב, חשבנו שועדה מיעצת צריכה להשתכנע שהאיש עוסק בפועל ברפואת שיניים כעיסוקו העיקרי. יש אולי להחמיר עם המלה "בפועל" ולא להסתפק בכמה חודשים אלא שנים מספר. גם כאן הוספנו שורות הצדק מחייבת. יש מקרים שאי אפשר לצפות מראש. אני נתקלתי במקרה של אדם ששירת בצבא הקבע 24½ שנים והוא עסק במקצוע ללא רשיון. בזה"ל לא ניהל מרפאה. אין ספק שבאופן רגיל הוא לא עונה על הקריטריונים.

במקרים חריגים יש ששורת הצדק מחייבת. במנדט ידעו לקלוט את משוחררי מלחמת העולם. גם המדינה יודעת לקלוט את משוחררי צה"ל. בחינות הכניסה הם הקרטריזן המרכזי, ותהיינה חמורות ככל שתהיינה. איננו מצפים לקבל רשיונות אוטומטיים, אנחנו מבקשים התייחסות אלינו בוועדות המיעצות, הבוחנות, ואנחנו רוצים להשתלם מחדש במשך שנתיים כאילו לא למדנו.

יש הצעת חוק של יו"ר הוועדה משנת 1973 שהיתה בנויה על הקונצפציה הקודמת, לפני המגמה של איחוד המקצוע, אבל יתכן שהצעת החוק הזאת ניתנת לשילוב בהצעת החוק הכללית בצורה זו שנקראת הוראת מעבר. גם כאשר אנשים ייכנסו לקורס, מה יקרה בתקופת הקורס? מה מצב הלגיטימציה שלהם במשך שנתיים? אנשים יעמדו בתור לקורס, לא ייכנסו ללימודים מיד. לקלוט 200 איש זה ענין של 5 - 6 - 7 שנים. ייקבע תור צודק. צריך לפתור את בעיית הלגיטימציה. דרושה הוראת מעבר שתיתן אופציה למשרד הבריאות ולאנשים לקבל היתר לשמש כמרפאי שיניים אחרי בחינות. למעשה הצורה הזאת של זמניות פעלה בצורה אחרת בשנת 1961/2. היתה התכתבות בין משרד הבריאות והסוכנות היהודית ומשרד הקליטה, שהעתק ממנה ניתן לכל עולה שעלה בתקופה ההיא. ההתכתבות קבעה דברים מפורשים שאין בהם היתר אבל יש בהם נסיון, בחתימת ד"ר פאיר ממשרד הבריאות, שלקח בחשבון שאנשים אלה מחכים לפתרון תחיקתי, והתייחסו לכך בכובד ראש כך שבתקופת הקורסים הם צריכים לקבל דבר מה.

אני מציע בהצעת החוק במקום שנת 1965 לכתוב

שנת 1975.

אני מבקש שאחד האנשים שלמד בבית הספר באוסטריה יציג בקיצור נמרץ את התעודה שקיבל ומה למד. אנשים שסיימו את לימודיהם בחו"ל, גם עובדים בבתי החולים באישור ממשלתי, קיבלו אותם לעבודה ואילו נשארו שם היו בעלי רשיונות.

אני מייצג אנשים שלמדו באוסטריה, אנשים שלמדו במקומות שונים בארץ והם בעלי וותק גדול במקצוע, וסגנון שלישי של אנשים שלמדו וקיבלו תעודה במרוקו. אדם אחד כזה היה מרפא השיניים של מלך מרוקו, והוא למד גם בקורסים במשך 4 שנים בארץ. אפילו לגביו הצעת החוק - כפי שהיא - איננה עונה.

היה לו רשיון במרוקו?

ל. דיציאן:

היה לו רשיון והוא עבד כדין, אבל רשיון כדין - לא היה לו.

מ. דינאי:

אין זו רק בעיה של עולי רוסיה או רומניה או אלה שלמדו בווינה, יש גם אנשים שבאו מארצות אחרות. לכן החוק צריך להיות יותר גמיש.

אני רוצה להציג קטע אחר של הכעיה שהוא גלום בחוק, אבל דרושה התייחסות יותר עניינית

י. ארצי:

כדי לקרב את החוק לפתרון הבעיה שאני רוצה להציג.

הבעיה שלי היא קליטת עליה והצטברות של מקרים שהתיקונים הקודמים לקחו אותם בחשבון אבל החקיקה הקודמת היתה כזאת שהיא השאירה בשוליים מקרים. יש כ-150 מקרים שהצטברו.

אם החוק פותח פתח, מן הדין שלא יסגור במקום

אחר.

אני רוצה להציג את הבעיה ואת האפשרות של פתרון במסגרת נוסח החוק, כדי לעשות צדק עם הקטגוריה שאני מדבר עליה.

אני מדבר על 150 מקרים, ראשי משפחה שגורלם עשוי להיות נחרץ ע"י חוק התיקון לפקודת רופאי שיניים, נושא הדיון בוועדה. המדובר בקבוצה של מרפאי שיניים שיש להם מספר סימני היכר משותפים; כולם עולים חדשים שהגיעו ארצה בשנות ה-50 וה-60.

סעיף 2(ב) מדבר על מרפאי שיניים שעלו לארץ לפני שנת 1957. כולם עבדו ברומניה במשך שנים רבות בטרם עלותם ארצה לכולם היה יסוד להניח, על פי המידע שסופק להם ע"י נציגות ישראל כבוקרסט, שעם עלייתם ארצה יוכלו להמשיך במקצועם. על סמך זה הם פתחו מרפאות. מאז 1966 ועד היום נוצרה לאקונה שמנעה מהם להסדיר את העניינים. לרובם יש תעודות המעידות על עבודה ברומניה בתור עצמאיים במרפאות, בקואופרטיבים, בבתי-חולים ובשותפויות. כמעט כולם מתפרנסים בארץ בכבוד ומעניקים שירות חיוני באזור עבודתם. כמעט כולם השתתפו בכל קורס ובכל לימוד שנודמן להם במשך השנים. אציין אחדים מהם: קורס "אגמר" בשפה הרומנית, שאורגן ע"י מומחים רופאים בקיאים, קורס שנמשך 4 שנים ואורגן ע"י הארגון היציג לשעבר - הסתדרות מרפאי השיניים. תלמידי קורס זה אף נתקבלו כמועמדים לחברות בהסתדרות מרפאי השיניים. ידוע על 73 מרפאי שיניים שסיימו קורס זה ועמדו בבחינות. אפשר לבדוק מה למדו וכיצד.

היו"ר ח. גרוסמן: למה לא באגרו שהקורס יהיה מוכר ע"י משרד הבריאות?

י. ארצי: הוא היה קורס שאורגן ע"י הסתדרות מרפאי השיניים, הוא היה קורס וולונטרי, הוא נגמר בשנת 1970 ולא היתה אפשרות לתלות את הקורס במשהו. באותה תקופה אי אפשר היה לקבל תעודה המאשרת את הנתונים שעליהם דיברתי. ברור שהקורס הזה לא יכול היה לקבל לגיטימציה.

להלן פרטים בקשר לגיל בקבוצה זו:

מעל גיל 60	-	5
בין 60 - 55	-	15
בין 50 - 55	-	30
בין 45 - 50	-	50
עד גיל 45	-	25

מעל 25 שנות עבודה 80% מהם. בין 20 - 25 שנות עבודה - 30; עד 20 שנות עבודה - 15. רובם גמרו לימודים תיכוניים, חלק קטן לא גמר.

אשר לפיזור הגאוגרפי: 50% מרוכזים סביב ת"א חיפה וירושלים, והנותרים באיזורים מרוחקים.

אני רוצה להתייחס לצד המשפטי.

כעיית מרשי כאה לידי שיפול בסעיף 5(ב)(א2)(ב) לתיקון המוצע. להלן הקריטריונים לקבלת רשיון עיסוק הנדרשים על פי הסעיף:

המבקש צריך להיות עולה. הוא צריך לעסוק דרך קבע בריפוי שיניים במדינה ממנה בא. הוא צריך להוכיח זאת ע"י מסמך ציבורי שניתן כדין. עליו ללמוד בארץ שנתיים נוספות, לעמוד בבחינה מקצועית. נוסף לכך יש מספר סעיפים הקובעים פרוצדורה.

כאשר לפרוצדורה, המנהל יתן רשיון לכל מי שימלא אחרי התנאים לדעיל. באשר למקרים מפורקים, יעביר המנהל את הרשיון לוועדה מיעצת, זו יכולה לתת רשיון, לסרב, או להתנות אותו בעמידה בבחינות.

אחר-כך מפרט החוק את מבנה הוועדה. היא צריכה להיות ועדה של שלושה.

הקושי הגדול בסעיף הזה נעוץ בניסוח לגבי המסמכים הנדרשים.

סעיף 11 רוצה לצבור את כל המקרים כדי לתת להם אפשרות של פתרון. אם מדובר על סיוע, מן הדין שהחוק לא יהיה נוקשה מדי מבחינת הדרישות הפורמליות הנוגעות למסמכים. אני מדבר על הניסוח האומר שעל המבקש להיות מורשה כחוק, יעסוק דרך קבע בריפוי שיניים במדינה בה עסק. אם נוסח זה לא ירוכך יש סיפוי ל-10 מתוך ה-150 עליהם דיברתי, לקבל רשיון.

הייתי רוצה לנתח קצת את ההגדרות האלה מבחינת המציאות. באותה מדינה קומוניסטית ששמה רומניה, אם מדברים על מסמך כחוק, אנחנו צריכים לצאת מההנחה שמסמך שהוצא במדינה קומוניסטית, הוא מסמך כחוק. מכאן שכל מסמך שהוא רשמי של השלטונות, צריך להיות מוכר כמסמך חוקי. אי אפשר לדבר אך ורק על מסמך אחד, אותה תעודת רשיון שנמצאת אך ורק בידי 10 אנשים מתוך הקטגוריה עליה דיברתי. יש מסמכים שהוצאו ע"י משרד הבריאות, או ע"י משרד הבריאות האיזורי או ע"י בתי-חולים. באותה תקופה לא היה מי שהוא מעיז להוציא מסמך אם לא היה לו כיסוי כחוק.

עיסוק דרך קבע. אם מי שהוא ברומניה עסק בריפוי שיניים, הוא לא עסק באופן זמני אלא דרך קבע. יש תעודה הנושאת את השם: תעודה זמנית. מדוע? כיון שהחוק קבע ב-1956 שב-1957 תהיינה בחינות סופיות להסדרת המקצוע. רבים היו עם תעודה זמנית, וכינתיים בא התור שלהם לעליה. האם רצינו שאנשים אלה יישארו שם עוד שנה ויפסידו את התור לעליה? ברומניה, מי שהפסיד את התור שלו לעליה, הפסיד את זכותו לעלות. יבוא משפטן ויגיד: החוק פותח פתח, שיבוא וישיג את התעודה הזאת באמצעות פסק-דין הצהרתי. אני טוען שאי אפשר להשיג תעודה כזאת באמצעות פסק-דין הצהרתי. הדברים האלה אינם ניתנים להוכחה. אם יצטרך להעיד מי שהוא על אחר שהיה מרפא שיניים הוא יוכל, אבל מינין לעד שהיה לו רשיון? אני יודע שמי שעסק

במקצוע מסוים בוונתה, היה בעל רשיון, כי המשטר שה הוא כזה שהוא לא יכול לעסוק בזה בלי רשיון.

לפי איזה קריטריון אני יכול לדעת שהוא עוסק במקצוע הזה דרך קבע? האם אני בתור פצינט יכולתי לדעת איזו תעודה יש לו?

אם הניסוח לא ירוכך בחוק, סבורני שבית המשפט לא יוכל להמציא את התעודה הזאת. לכן אני מבקש לרכך את הניסוח. אני מבקש שהניסוח ידבר על מורשה ולא על "מורשה כחוק" אני מבקש להשמיט את המושג "דרך קבע". מדובר על אדם שהורשה בארץ עליותו. מה עוד שאנחנו מזכירים על אנשים בעלי ותק, שמביאים תעודות על תקופת עבודה בחו"ל. התעודה הזאת צריכה להחשב הוכחה לכאורה ובנוסף לכך הם מוכנים להיבחן מחדש כדי שתיקבע הזכאות שלהם ואחר-כך להיכנס לקורס של שנתיים ולהיבחן שוב כעבור שנתיים כדי לקבל את התעודה המבוקשת.

לכן אני חושב שיש הצדקה שהועדה תרכך את הניסוח ולא תכביד עליו.

כאן מתעוררת עוד שאלה, ואני מבקש שהועדה

לשים לב אליה.

אני מצטרף לדעת דינאי שיש מקום לסעיף שיגיד שכל מי שפעל כתוק בחו"ל, ייבחן ע"י הועדה המיעצת ולאחר בחינה היא תקבע אם הוא זכאי או לא. אני חושב שחסר שלב של רענון בקשות. אותה ועדה מיעצת צריכה לשבת בשני מושבים. בשלב ראשון, בתור ועדה מפיצת אשר בודקת את המסמכים של כל אחד ואחד וקובעת מי כן ומי לא, על סמך מסמכים והוכחות לכאורה, ואחרי זה היא מתכנסת מחדש בתור ועדה בוחנת, ואז נכנסת לתוקפה אותה פרוצדורה שאני ציינת. יכולות להיות שתי ועדות או אותה ועדה. אני מייחס הרבה חשיבות לוועדה המיעצת, כי גורלם של האנשים מופקד בידיה. לדעתי ועדה של שלושה, שנציג אחד הוא ב"כ משרד הבריאות ושניים נוספים, איש הסגל האוניברסיטאי והשלישי חבר הארגון החופשי שאינו מייצג את מרשי, אינו ערובה שהצדק ייעשה וגם ייראה. לכן אני מרשה לעצמי להציע לוועדה לשקול במקום ועדה של שלושה, ועדה בת 5 חברים, בראשותה יעמוד שופט או איש ציבור, ואיש שהוא רופא שיניים שהיה פעם מרפאי שיניים, בנוסף לשלושה שהוצעו.

במליאת הכנסת היו מספר חברים שטענו שאין להעניק רשיון ותואר לאנשים חסרי השכלה אקדמאית. התיקונים הקודמים לחוק מהשנים 1951, 1958 ו-1965, באו כדי להסדיר בעיות שנולדו על רקע עלייה המונית וקליטת העלייה. החוק הנוכחי עומד כסימן המאמץ למצוא תשובה לבעיות שהתעוררו עם כואה של העלייה מבריה"מ. בהשוואה לעבר, החוק הנוכחי מכביד. בעוד שבעבר רשיון ניתן לאנשים בעלי גיל מסוים, וותק מסוים, ייווצר עכשיו מצב שמרפא שיניים שבא ב-1966 והיה בן 39 במקום בן 40 בעל וותק של 19 שנה במקום 20 היתה בידו תעודת גמר לימודים תיכוניים במקום תעודת בגרות, יצטרך לעבור את ה"ויא - דולורוזה" של מבחני כניסה, לימודים של שנתיים בחינה נוספת וזאת כשהוא מבוגר בעשר שנים ויש לו למעשה עבודה מסודרת וחוג לקוחות.

"ז'ובנויה וראץ" שלמד בחו"ל שלש שנים יקבל

רשיון. עולה לשעבר שעבד 10 - 15 שנה, שזכר פרקטיקה נוספת של 10 שנים בארץ, ילמד שנתיים במקום שנה של עמיתו מבריה"מ.

השאלה השנויה במחלוקת היא שאלת ההשכלה התיכונית והבגרות. המדובר כבוגר ב"ס רומני שעמד בכחינות בגרות. מה זה אומר? שהוא למד על סטפן הגדול, ובמתמטיקה ובפיסיקה למד ש, מה זה אומר עכשיו? כולם משוכנעים שזה לא רלבנטי.

אנחנו מדברים על מקצוע ולא על העתיד. איננו אומרים איך להכשיר אנשים מעתה ואילך. אנחנו מדברים על המציאות. אנחנו מדברים על אדם שגמר 11 שנות לימוד ועל פרוביגציבה בה יהודים לא נתקבלו לבי"ס תיכון. אפשר לשאול מדוע לא למדו האנשים האלה אחר י המלחמה. הכעיה היא שהאיש נכנס למקצוע והתחיל לעבוד כינתיים. אין מקום לייחס ללימודים האלה את אותו המשקל שמייחסים להם, הרבה יותר מאשר לפרקטיקה.

אנשים עובדים ומבקשים שהחוק יסדיר את מעמדם ומוכנים לקרבנות עצומים לשם כך. כל המרפאות נמצאו תחת פקוח שוטף של משרד הבריאות.

אין עודף של מרפאי שיניים. מדובר באנשים לא היוצאים לשוק, הם עובדים, ביחוד באיזורי הפריפריות. עיני מרשי אינן נשואות לתואר אלא לרשיון לעסוק במקצוע. סעיף 5(1) לחוק מדבר על אלה שזכאים לקבל רשיון. יש נכונות ללימודים למרות שזה יהיה מאמץ לא קל מבחינה אינטלקטואלית עבור אנשים שהתדמית שלהם היא יותר שימושית מאשר מדעית. הם מפרנסים משפחות ומשרתים קליינטים. בתקופה של קליטת עליה לא יכולה מדינת ישראל לפעול לפי קריטריונים נוקשים הסובים למדינה נורמלית.

אנחנו מבקשים שהועדה תמצא את הניסוח המתאים והפרוצדורה שיאפשרו לכל אלה המסוגלים להוכיח זכאות ע"י עבודה לקבל רשיון לעסוק בו כחוק.

היו"ר ח. גרוסמן: האם אתה מציע שלא צריך יהיה להוכיח רשיון בחו"ל או פרקטיקה בחו"ל?

י. ארצי: אני מציע להוכיח פרקטיקה בחו"ל על סמך גיוון של מסמכים ולא רק על מסמך אחד.

אני מציע ליצור מסגרת כדי שכל אחד יוכל להגיש את המקרה שלו לבדיקת הועדה, אם הוא יכול לעבור לשלב הסופי או שהוא ייעצר בדרך.

א. גבריאלי: אני יליד 1920. עליתי ארצה ב-1940. התחלתי ללמוד בבי"ס שהוא כשלעצמו מכובד - בוינה - הלימודים נתנו לנו שני דברים: כבוד עצמי לגבי המקצוע, וכבוד לגבי זה שאני צריך לטפל בשניו. אני רוצה שתדבר יובן היטב, כי לבית הספר הזה לא יכול היה להיכנס איש שלא היתה לו הבנה ונסיון נאות. אנחנו העברנו למשרד הבריאות מסמך רשמי של ממשלת אוסטריה מה אנחנו למדנו. אני מגיש את התרגום של המסמך. ד"ר קלמן קיבל את המסמך. למדנו בסך הכל 1380 שעות שזה כלל לימודים תאורטיים ופרקטיקה.

למדתי ב-1961. הקדשתי חלק מחיי לבניית המדינה.
כאשר הגשתי את בקשתי לד"ר מאיר הפנוח, קיבלתי
תשובה כי אחרתי בששה חודשים ואין אפשרות להענות לבקשתי.
למדתי טכנאות שיניים במשך 4 שנים לפני כן על מנת
שהיה לי מקצוע ביד לפני עלותי ארצה. הייתי כל הזמן טכנאי שיניים.
עד לגיוסי ב-1947 עבדתי במקצוע. ב-1948 עברתי קורס קצינים
והשתחרתי מצה"ל ב-1955 בדרגת רב סרן. לאחר השחרור עבדתי כריפוי
שיניים. בשביל הכבוד העצמי שלי נסעתי ללמוד. אני מקבל את כל
הספרות המקצועית וקורא אותה ב-4 שפות. יש לי למעלה מ-3000 פצינטיים.

י. מרקוביץ: אני יליד רומניה, כאתי ארצה בסוף 1963. אני
גר בפרדס כץ, שם אני עובד 12 - 13 שנה.
בחול"ל עבדתי במרפאה ממשלתית בתור מרפא שיניים. בשנת 1956 סגרו את
המרפאות הפרטיות ברומניה וכולם עבדו בממשלה. אני גייסו 120 - 130
איש. ברומניה אף אחד לא יכול לעבוד אם הוא איננו מרפא שיניים.
נרשמו לעליה בשנת 1951, וקיבלנו היתר ב-1963. בידי מסמך שמותר
לי לעבוד כמרפא שיניים ועלי לעבוד שתי בחינות. ברגע שנרשמתי לעליה
לא יכולתי לקבל את הפנקס. לו נשארתי ברומניה הייתי עובד שם כחוק.
משרד הבריאות דרש ממני תעודת בגרות ולא יכולתי לקבל אותה. עולי
שבאו לפני 1965 לא נדרשו לתת תעודת בגרות אלא רק תעודה על השכלה
תיכונית. יש לי השכלה תיכונית.

החוק צריך לפתור את הבעיה של כולנו. אין יותר
עולים מרומניה. אולי יהיו עוד אחד או שני מרפאי שיניים משם.

היו"ר ח. גרוסמן: מי שהגיש בקשה לעליה, לא נתנו לו לגשת לבחינות?

י. מרקוביץ: לא יהיו יותר מרומניה, כולם באו ב-1960 - 1964.

היו"ר ח. גרוסמן: עברת איזה קורס בארץ?

י. מרקוביץ: כן, במשך 4 שנים. אנחנו מוכנים ללמוד שנתיים
למרות שאין זה קל עבורנו, אנחנו בעלי משפחות.
לעזוב את הארץ אינני רוצה, ובכל זאת עלי להתפרנס בכבוד במדינה שלי.
אני לא רוצה לעבוד באופן בלתי ליגאלי. מה הפתרון? כולנו עובדים
כבר כ-30 שנה במקצוע. לו ידעתי, הייתי עובד כטכנאי שיניים, אבל אינני
יודע את המקצוע הזה.

אנחנו מוכנים לעבוד בחינות כניסה לקורס ולהיבחן
עם תום הקורס, ופי שלא יעמוד בבחינות, לא צריך לקבל אותו למקצוע.
אני מבקש שועדת השירותים תתייחס אלינו בקצת לב.

ח. גרוס:

אני יליד הונגריה, משרידי ניצולי הנאצים. בזמנו לא יכולתי להתקבל לאוניברסיטה בשל היותי יהודי. בין השנים 1937 ל-1940 לא התקבלו יהודים ללימודים יותר גבוהים. אני התחלתי בעבודה כטכנאי שיניים במרפאת שיניים.

אחרי גמר פלחמת העולם השנייה, לא חיפשתי דרכים להתקבל. אולי הייתי יכול להתקבל אז, אבל עליתי ארצה. בין השנים 1945 - 1946 נתבקשתי לעבוד כריפוי שיניים, אבל הייתי עסוק בארגון ההכשרה כדי לעלות ארצה. כאשר הגעתי ארצה, אחרי קום המדינה, התגייסתי לצבא. אחרי השחרור הייתי צריך לדאוג לקיומי. לא היה לי רקע מקצועי אלא פרקטיקה. חיפשתי דרכים להשלים את לימודי נרשמי לביה"ס בוינה והתקבלתי על סמך הרקע המקצועי שלי. למדתי שם כמשך שנה ועל סמך זה ביקשתי רשיון למרפאי שיניים. ב-1963 קיבלתי תשובה שלילית כי החוק לא איפשר זאת. פניתי לעו"ד שטיפל בענייני והוא פנה למינהל שירותי הרפואה במשרד הבריאות וביקש לאפשר לכל אלה שגמרו לימודיהם בוינה, לאפשר להם השלמת לימודים באוניברסיטה בירושלים. העניין עדיין בטיפול. אני 'עברייני נסבל' כי משרד הבריאות יודע שאני עובד במרפאה. כל הנסיונות שלנו להשלים את הלימודים, ולזכות בהכרה - עלו בתוהו. יש לנו עתוננים מקצועיים ואנחנו לומדים מהם. לא ברחנו משום מאמץ כדי לקדם את המקצוע לרמה תזרשת גם מטעם משרד הבריאות.

אינני מבקש שום הקלה אלא לאפשר לי להיכנס להמשך הלימודים ולהבחן אם לא מכירים בתעודות של חו"ל. אני רוצה לשרת את העם כמו שמשרד הבריאות דורש.

היו"ר ח. גרוסמן: מבקשת מעו"ד ארצי להגיש תזכיר. בשבוע הבא נתחיל בדיון.

ד. קרו: אנחנו קבוצה של אנשים שגילנו סביב 40, יש 8 - 9 אנשים כאלה. אנחנו מוכנים לעבור לישובי ספר. אחרי שנעמוד בבחינות כדין. אנחנו מבקשים רק הזדמנות להבחן כדי שנעמוד בקריטריונים. יש במדינה מחסור במרפאי שיניים. מחיר הטיפול יקר, איננו יכולים לזלזל בתוספת כוח אדם למקצוע. אני עבדתי בוינה כמרפא שיניים במשך שנים רבות. גם אבי היה מרפא שיניים. עליתי ארצה ב-1950 כאשר הייתי בן 16. התחלתי ללמוד במעבדת שיניים גדולה והיתה לי הזדמנות לראות את הצד השני של המקצוע של ריפוי שיניים. גם אזל אבי יכולתי ללמוד וחייתי באוירה הזאת. כאשר נפטר אבי, קיבלתי את הפציינטים שלו ועד היום אני עובד בזה. בכל זאת הרגשתי שמה שהוא חסר לי ולכן נסעתי לוינה ללמוד. השתלמתי גם במכון של פרופ' זינגר בסירול האיטלקי, שם עובדים למעלה מ-80 איש. הרפה שם גבוהה מאד. אותו פרופסור מעסיק במרפאה שלו 11 אנשים מבוגרי ביה"ס בוינה. הם עוסקים במקצוע בהצלחה.

המשך הדיון נדחה.

הישיבה ננעלה בשעה 13.00